

Д.В. Полтавська, викл. (ХНУВС, Харків)
К.П. Глущенко, курсант (ХНУВС, Харків)

СЛЕНГ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Дослідження культури мовлення на сучасному етапі розвитку суспільства є актуальним питанням. Рівень мовної культури сприяє вихованню всебічно розвиненої особистості, громадянина незалежної України.

Головними теоретичними принципами культури мовлення є осмислення мовної норми, знання функціональних стилів літературного мовлення, усвідомлення взаємозв'язків системи мови, структури мовлення і екстралінгвістичних структур. Мова молоді відрізняється від літературної, і основною проблемою її можна вважати сленг і жаргон.

Ці мовні явища досліджували такі вітчизняні та зарубіжні науковці як І.Р. Гальперін, Т.Є. Захарченко, Г. Кіттрідж, Г. Менкен, Е. Патрід, В.А. Хомяков, М.Н. Дідоренко, Ю.Л. Мосенкіс, П.М. Грабовий та інші.

В. Балабін вважає, що за термінологічним значенням поняття арго, сленг і жаргон-синоніми. Ці поняття наразі мають тісний зв'язок, бо в розумінні молоді є сленгом.

Л. Крисін зауважує, що молодіжний сленг найбільш значущий соціально: ним користуються чисельні групи носіїв, мовні елементи його активно поповнюють літературну мову. Носії молодіжного сленгу – учні, студенти, школярі, молоді робітники. На думку науковця, частково входить сюди й молода технічна та гуманітарна інтелігенція віком приблизно від 22–23 до 33–35 років.

Шар сленгової молодіжної лексики великою мірою становлять новоутвори (неологізми), які формуються і змінюються разом зі змінами в суспільстві. За свідченням доктора філологічних наук Л.О. Ставицької, «сучасний молодіжний сленг є ніби посередником між інтержаргоном та мовною практикою народу, розмовно-побутовою мовою широких верств населення, яка послуговувалась і завжди послуговуватиметься здатністю української мови до продукування стилістично знижених, іронічних, гротескних лексичних засобів, що в сучасних умовах демократизації стилів спілкування і виявляються адекватними жаргонним і сленговим номінаціям».

Сленг потроху заповнює розум молоді, витісняючи українську мову. Молоде покоління часто вживає скорочення замість загальноживаних слів, вони здатні замінювати словосполучення

двома-трьома буквами. Як приклад: *nn* – найкраща подруга, *sn* – сімейне положення, *on* – особисті повідомлення. Зустрівшись одне з одним, вони вітаються словами «хай, хаюшки». Наприклад, речення: «Збери свої кістки, вдягни нові шузи, падай у свою тачку і мчи до мене на хаус». Люди більш зрілого віку навіть не зрозуміють його змісту, а середньостатистична дитина легко вам його пояснить. Якщо, знаходячись в їх оточенні, ви не зможете зрозуміти, про що вони говорять, то відчуєте на собі здивовані погляди й почуєте на свою адресу такі вислови: «*Ти що не викупаєш?*», «*Ти не врубаєш?*», «*Ти що, не в темі?*».

Як зауважує доктор філологічних наук Л.О. Ставицька, центральне місце у формуванні мовленнєвої культури молоді посідає кримінальний жаргон. Вона зазначає в своєму дослідженні «Про взаємодію жаргону і сленгу»: «Кримінальний жаргон має здатність блискавично проникати в соціальні сфери законослухняних громадян: спочатку ця лексика стає надбанням мови соціальних низів, а згодом «завойовує позиції» у міському розмовно-побутовому мовленні, проникає в мову радіо, преси, телебачення, ну, і звичайно ж, у різні корпоративні, професійні лексичні системи, тобто стає надбанням інтержаргону». Так, молодь уживає слова: *мент* – працівник органів внутрішніх справ, *ксива* – у значенні «посвідчення міліціонера», *базар* – у значенні «розмова», *хайло* – рот, *шнобель* – ніс.

Не можемо не зауважити про збільшення потоку запозичень з англійської мови. Це відбувається в різних сферах: комп'ютерної техніки, економічній і політичній. У ситуації відсутності слова для нового поняття це слово може створюватися зі старих засобів, а може просто запозичуватись. Якщо ж говорити про конкретні слова, то, скажімо, слово «*ксерокс*» витіснило словосполучення «*копіювальний пристрій*», або «*принтер*» – «*друкувальний пристрій*».

Процес розвитку молодіжної сленгової і жаргонної лексики має стабільний характер. Це пояснюється тим, що фантазія молоді має необмежені кордони, тож кожного дня вони вигадують нові слова, усуваючи звичайні та всім відомі старі. Напевно, цей процес не передбачає зворотної дії, і зупинити його практично неможливо, але висока культура мовлення, без уживання зниженої лексики – суттєвий показник загальної культури людини і її велика перспектива.